

Oversendelse til Statens helsetilsyn - helsepersonell

Innledning

Om rollesammenblandings- og russaker

Terskel for oversendelse til Helsetilsynet – noen sakstyper

Faglig svikt

Rekvirering av vanedannende legemidler

Straffbare forhold utenfor yrkesutøvelsen

Ressursbruk

Taushetsplikt

Urettmessig tilegnelse av taushetsbelagte opplysninger

Opplysningsplikt til barnevernet

Journalføring, markedsføring, attester

Opplysningsplikt til tilsynsmyndigheten

Begrensning av autorisasjon – §.59

Tilbakekall av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning

Suspensjon av autorisasjon

Begrenset suspensjon av autorisasjonen

Full suspensjon av autorisasjonen

Statsforvalterens saksbehandling ved begrenset eller full suspensjon

Suspensjon av rekvireringsrett

Statsforvalterens saksbehandling ved suspensjon av rekvireringsrett

Om frivillig avkall på autorisasjon og rekvireringsrett

Oversendelse til Statens helsetilsyn - helsepersonell

Fra 1. juli 2022 kan også statsforvalteren gi administrativ reaksjon til helsepersonell i form av faglig pålegg, jf. ny hpl § 56. Denne artikkelen er oppdatert for å angi foreløpig ny terskel for oversendelse til Helsetilsynet for vurdering av strengere reaksjon. Videre utvikling av veiledningen om faglig pålegg skjer høsten 2022, og denne artikkelen vil bli oppdatert når arbeidet er fullført.

Sist oppdatert 28.06.2022

Innledning

Virksomheten har hovedansvar for å følge opp ansatte, også der tilsynsmyndigheten har påpekt pliktbrudd hos enkelthelsepersonell. Noen ganger kan dette skje i dialog med statsforvalteren eller utføres av statsforvalteren der det ikke er arbeidsgiver. Tilsynsmyndigheten skal bruke administrative reaksjoner der det er nødvendig, og der oppfølging fra arbeidsgiver eller statsforvalteren ikke er tilstrekkelig. Dette kan være ved lovbrudd som utgjør en pågående risiko for sikkerheten og kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten eller der befolkningens tillit til helsepersonell og helse- og omsorgstjenesten er truet. Reaksjon kan også være aktuelt når helsepersonellet ikke viser evne eller vilje til å endre lovstridig praksis.

Ved lovendring med virkning fra 1. juli 2022 er helsepersonelloven § 56 endret. Reaksjonen «advarsel» er opphevet og helsepersonelloven har fått en ny administrativ reaksjon – faglig pålegg til helsepersonell. Denne reaksjonen kan gis både av statsforvalteren og av Statens helsetilsyn, men som hovedregel er det statsforvalteren som skal gi faglig pålegg.

Saker skal kun oversendes til Statens helsetilsyn dersom det er aktuelt å vurdere en strengere reaksjon enn faglig pålegg. Statens helsetilsyn kan gi faglig pålegg dersom det etter en konkret vurdering likevel ikke er aktuelt å gi en strengere reaksjon. Helsetilsynet bør i slike saker utforme pålegget i dialog med statsforvalteren.

Se egen artikkel om [Faglig pålegg](#).

I tillegg til faglig pålegg, kan Statens helsetilsyn gi følgende reaksjoner til helsepersonell (helsepersonelloven §§ 57–64):

- begrensning av autorisasjon
- begrenset suspensjon
- full suspensjon av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning
- tilbakekall av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning
- suspensjon, tilbakekall eller begrensning av retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B

Det har vært en uttalt forventning fra Helse- og omsorgsdepartementet at Helsetilsynet bruker begrenset autorisasjon mer. Dette fremgår av forarbeidene til endring av hpl § 57 som trådte i kraft 1. juli 2019 (Prop. 150 L (2016-2017) punkt 8.5.1), der terskelen for tilbakekall og begrensning ved faglig svikt ble senket. Oppfordringen gjentas i forarbeidene til lovendringene som trådte i kraft 1. juli 2022 (Prop. 57 L (2021-2022) punkt 6.5.1). Dette innebærer at Statens helsetilsyn i større grad vil bruke strengere

reaksjoner der det er nødvendig for å ivareta formålet med tilsyn.

Denne delen av veiledningen gir noen eksempler på hvilke typer saker som statsforvalteren skal oversende for vurdering av administrativ reaksjon dersom faglig pålegg ikke er tilstrekkelig for å ivareta pasient- og brukersikkerheten. Listen er ikke uttømmende, men er ment å illustrere terskelen for oversendelse.

For noen typer saker er det ingen endring i praksis for oversendelse, for eksempel ved brudd på opplysningsplikt, eller saker der det skal vurderes strengere reaksjon enn faglig pålegg på annet grunnlag enn faglig svikt.

Om rollesammenblandings- og russaker

Saker som gjelder rollesammenblanding og rusmiddelbruk omtales ikke i denne artikkelen. Statens helsetilsyn skal ha en egen gjennomgang av disse sakstypene for å vurdere behov for endringer av reaksjonsbruken. Det betyr at det inntil videre ikke blir endring i praksis i disse sakene, men de skal behandles i tråd med vedtatt policy for tilsynssaker i barnevern, sosial- og helsetjenestene i den grad det er relevant.

Terskel for oversendelse til Helsetilsynet – noen sakstyper

Virksomheten har ansvar for oppfølging av helsepersonell som er ansatt, også der tilsynsmyndigheten har påpekt pliktbrudd. Betydningen av virksomhetens ansvar må inngå i vurderingen av om det er formålstjenlig med administrativ reaksjon knyttet til helsepersonellens individuelle ansvar.

Ved vurderingen av om saken skal oversendes, skal det legges vekt på om formålet med tilsyn kan ivaretas gjennom veiledning og eventuelt oppfølging fra arbeidsgiveren eller statsforvalteren.

Før saken oversendes Helsetilsynet skal statsforvalteren også ha vurdert om faglig pålegg vil være tilstrekkelig for å ivareta pasient- og brukersikkerheten.

Nedenfor omtales terskel for oversendelse. Sakstyper som ikke er omtalt må vurderes tilsvarende.

Omtalen nedenfor er ikke uttømmende. Vær oppmerksom på at saker med mer alvorlige forhold enn de som omtales her, kan være aktuelt å oversende til Statens helsetilsyn for vurdering av strengere reaksjon.

Faglig svikt

Saken skal oversendes for vurdering av begrensning eller strengere reaksjon:

1. der mangelfull faglig kompetanse, eller mangelfull innsikt utgjør en risiko for fremtidige pasienter [Les mer](#)

Helsepersonellet har vist svikt på ett eller flere områder for yrkesutøvelsen, mangelfulle ferdigheter eller mangelfull forståelse for rollen og ansvaret som helsepersonell. Slik svikt utgjør en risiko for pasientsikkerheten dersom helsepersonell ikke viser innsikt i svikten og iverksetter forbedringstiltak.

2. der videre oppfølging av arbeidsgiver/virksomhet eller statsforvalteren, eller hvor faglig pålegg ikke er tilstrekkelig [Les mer](#)

Når oppfølging fra arbeidsgiver, tilsynsmessig oppfølging fra statsforvalteren eller faglig pålegg ikke har ført til tilstrekkelig endring, representerer dette en fremtidig risiko for pasientsikkerheten og det er det behov for å sette formelle rammer for yrkesutøvelsen, i form av begrensning av autorisasjon.

I enkelte saker, der risikoen for pasientsikkerheten er høy og/eller det er behov for å gripe inn i helsepersonellens yrkesutøvelse, kan det være aktuelt å vurdere begrensning uten forutgående oppfølging fra statsforvalteren. Dette kan være der svikten er alvorlig, svikten har skjedd på et sentralt område for yrkesutøvelsen og helsepersonellet viser manglende egeninnsikt eller forståelse for sitt ansvar. I disse tilfellene må det vurderes om det er behov for å sette formelle rammer for yrkesutøvelsen, selv om oppfølging eller faglig pålegg ikke er forsøkt.

3. ved gjentatte hendelser med svikt [Les mer](#)

Der helsepersonellet, til tross for veiledning fra arbeidsgiver, tilbakemelding fra statsforvalteren eller faglig pålegg, har gjort nye faglige feil. Det kan også foreligge gjentatte feil uten tidligere oppfølging fra arbeidsgiver/statsforvalteren, eller feil på ulike områder, for eksempel faglig svikt, svikt ved journalføring og brudd på taushetsplikten.

4. ved vesentlig svikt hos helsepersonell [Les mer](#)

«Vesentlig svikt» er ment å dekke det som tidligere ble vurdert etter gammel hpl § 59, der vilkårene for tilbakekall («vesentlige pliktbrudd» og/eller «vesentlig mangel på faglig innsikt») måtte være oppfylt. Med vesentlig svikt menes:

- a. Svikt hvor helsepersonell har utvist forsett, grov uaktsomhet eller nært opp til grov uaktsomhet, [les mer om skyldkrav i Saksbehandling av tilsynssaker / Særlige problemstillinger](#)
- b. Svikten avdekker mangler ved basal kunnskap for den aktuelle yrkesgruppen, eller på sentrale områder av yrkesutøvelsen

I vurderingen av om saken skal oversendes er det et tungtveiende moment om det anses å være til fare for pasient- og brukersikkerheten dersom helsepersonellet får fortsette sin yrkesutøvelse uten begrensninger.

Rekvirering av vanedannende legemidler

Rekvireringssaker skal i hovedsak ikke oversendes Statens helsetilsyn, med mindre det er grunnlag for å vurdere tilbakekall av rekvireringsrett eller strengere reaksjon. Som hovedregel skal statsforvalteren ha gitt faglig pålegg før det er aktuelt å oversende saken for vurdering av tilbakekall av rekvireringsrett.

Oversendelse kan være aktuelt i ulike typer saker:

1. Der det er nødvendig å stanse en pågående rekvirering raskt, for eksempel der risikoen for pasientsikkerheten er høy eller det er mistanke om videresalg. I de tilfellene kan oversendelse vurderes uten at statsforvalteren først har fulgt opp med råd/veiledning og foretatt oppfølgende kontroll eller faglig pålegg. Les også om [Suspensjon av rekvireringsrett](#) nedenfor.
2. Faglig pålegg ikke har vist seg tilstrekkelig.

Les mer om rekvireringssaker

Med rekvireringssaker mener vi fortrinnsvis saker der vi vurderer rekvireringspraksisen til leger/tannleger og hvor vurderingene baseres på innhentede reseptdata og journalopplysninger for flere pasienter (vanligvis 6–8).

Vurderingstemaet er om rekvireringspraksisen/behandlingen med vanedannende legemidler er forsvarlig og om legen/tannlegen har tilstrekkelig kunnskap om og ferdigheter i behandling med disse legemidlene. Les mer om [Rekvireringssaker](#).

Som hovedregel vil saker som bare omhandler rekvirering til én pasient, til nærstående familie eller egenrekvirering/rekvirering til egen praksis ikke anses som rekvireringssaker i denne sammenheng. Disse sakene vurderes vanligvis etter retningslinjene for «faglig svikt», «rollesammenblanding» og/eller «rus-saker».

Lukk

Straffbare forhold utenfor yrkesutøvelsen

Med mindre forholdene er av en slik art og karakter at de kan medføre at tilliten til helsepersonellet/yrkesgruppen er redusert i en slik grad at det må få betydning for yrkesutøvelsen, skal saker som gjelder straffbare forhold utenfor yrkesutøvelsen avsluttes hos statsforvalteren. Faglig pålegg er ikke aktuelt for denne type saker, jf. Prop. 57 L (20212022) pkt. 6.5.1. Statsforvalteren kan vurdere om antatte straffbare forhold skal anmeldes, se [Anmeldelse og råd om etterforskning og straffeforfølgning](#).

Saker som skal avsluttes hos statsforvalteren:

- ordensforstyrrelser, skadeverk, vinningsforbrytelser, dokumentfalsk, bedrageri etc. som ikke har tilknytning til yrkesutøvelsen
- saker om situasjonsbetingede voldshendelser utenfor yrkesutøvelsen (straffeloven kapittel 25), av mindre alvorlig karakter

Mer om tilknytning til yrkesutøvelsen

I enkelte tilfeller kan forhold utenfor yrkesutøvelsen likevel få betydning for helsepersonellets yrkesutøvelse, for eksempel ved at de skaper frykt hos kollegaer/pasienter. Det kan også være ulike grader av tilknytning til yrkesutøvelsen, for eksempel der helsepersonellet «bruker» eller «truer med» sin yrkestittel i forbindelse med det straffbare forholdet. Det må vurderes konkret om forholdet innvirker på yrkesutøvelsen/har en tilknytning til yrkesutøvelsen i slik grad at det tilsier oversendelse.

Lukk

Når det gjelder ulovlig innførsel av vanedannende legemidler, kjøp og salg av vanedannende legemidler, kjøring i ruspåvirket tilstand og/eller kjøp/besittelse/oppbevaring/ulovlig innførsel av illegale rusmidler og/eller dopingmidler, vil eventuell tilknytning til yrkesutøvelsen være av stor betydning ved vurderingen av om saken kan avsluttes hos statsforvalteren. Disse sakene bør i hovedsak avsluttes hos statsforvalteren, men kan oversendes til Statens helsetilsyn dersom:

1. det gjelder et større omfang av legemidler/illegale rusmidler/dopingmidler
2. det gjelder flere av disse forholdene i et visst omfang
3. helsepersonellet har involvert pasienter i handlingene
4. dette er en gruppe helsepersonell som har et særlig ansvar i yrket sitt for håndtering av legemidler (for eksempel leger, farmasøyter, sykepleiere)

Dersom saken også dreier seg om bruk/misbruk av rusmidler, blir vurderingstemaet om den skal oversendes for vurdering av tilbakekall av autorisasjon på grunn av rusmiddelmissbruk.

Enkelte typer straffbare forhold skal som hovedregel oversendes Statens helsetilsyn. Dette gjelder for eksempel:

- saker om vold i nære relasjoner og krenkelse av barn
- saker som gjelder overtredelse av straffebestemmelser som nevnt i helsepersonelloven § 20 a femte ledd (bestemmelser i straffeloven – strl kap. 26 om seksuallovbrudd)
- grov skatteunndragelse

- andre forhold som tilsier en begrensning av autorisasjon eller strengere reaksjon.

Les mer om straffbare forhold utenfor yrkesutøvelsen

I disse sakene kan ikke statsforvalteren peke på brudd på bestemmelser i helsepersonelloven som alternativ til oversendelse for vurdering av administrativ reaksjon. Bestemmelsen i helsepersonelloven § 56 andre ledd forutsetter ikke lovbrudd, men er en ren tillitsbestemmelse.

Der statsforvalteren etter en utredning av saken kommer til at det ikke er aktuelt å vurdere reaksjon, må saken avsluttes uten å ta stilling til lovbrudd, se [Behandlingsmåte 5 - Avgjørelse a](#)). I slike tilfeller skal statsforvalteren gi en veiledning om at den aktuelle typen atferd kan påvirke tilliten til helsepersonellet og til helse- og omsorgstjenesten.

Lukk

Ressursbruk

Saker som [kun](#) gjelder brudd på bestemmelsen om ressursbruk skal som hovedregel ikke oversendes Statens helsetilsyn.

Følgende momenter tilsier at sakene likevel bør vurderes for oversendelse til Statens helsetilsyn:

1. Praksis over tid har ført til en betydelig belastning for pasienter, for eksempel ved føring av fiktive journalnotater, pasienter er overbehandlet eller er påført store unødvendige utgifter eller der pasienter har mistet rett til trygdeytelser.
2. Forholdet grenser mot straffbare forhold (bedrageri/dokumentfalsk), for eksempel ved opprettelse av fiktive pasienter, medvirkning til trygdemisbruk eller systematisk feilaktig takstbruk som fremstår i vinnings hensikt.

Dersom saken også har andre vurderingstema enn ressursbruk, for eksempel mangelfull journalføring eller uforsvarlig behandling, må statsforvalteren gjøre en samlet vurdering om det er grunn til oversendelse.

Les mer om ressursbruk

Vurderingstemaet i saker om ressursbruk etter hpl § 6, er om helsepersonell har påført pasient, helseinstitusjon, trygden eller andre unødvendig tidstap eller utgift og derved brutt tilliten samfunnet må ha til helsepersonellet.

Tilsynsmyndigheten får kjennskap til de fleste av disse sakene ved informasjon om vedtak fra Helfo eller Nav. Både Helfo og Nav har spesialkompetanse til å vurdere disse sakene og har også egne virkemidler for å reagere overfor helsepersonell som misligholder sine plikter etter folketrygdloven. Helfo fatter vedtak om tilbakebetaling ved feilaktig takstbruk.

Både Helfo og Nav kan fatte vedtak om helt eller delvis tap av retten til å praktisere for trygdens regning ved:

1. uberettiget utbetaling fra trygden,
2. manglende oppfyllelse av lovbestemte plikter, eller
3. misvisende opplysninger eller erklæringer som kan føre til uberettiget utbetaling av trygdeytelser.

Andre saker om ressursbruk kan være der pasienter er påført unødige utgifter/tidsbruk, for eksempel der en lege anbefaler ulike helseprodukter uten dokumentert effekt, saker med sending av prøver til utlandet eller svært omfattende utredning/behandling på uklar indikasjon.

Lukk

Brudd på taushetsplikten

Taushetsplikten er en sentral plikt for helsepersonell og en grunnforutsetning for tillit til helse- og omsorgstjenesten. Det er viktig at statsforvalteren peker på virksomhetens ansvar for at ansatte kjenner til og overholder bestemmelsene om taushetsplikt, og at virksomheten tilrettelegger for at plikten kan overholdes.

Statsforvalteren skal politianmelde sterkt klanderverdige eller gjentatte brudd på taushetsplikten, se [Taushetsplikt, opplysningsrett og urettmessig tilegnelse / Brudd på taushetsplikten og Anmeldelse og råd om etterforskning og straffeforfølgning](#).

Statsforvalteren skal politianmelde sterkt klanderverdige eller gjentatte brudd på forbudet mot urettmessig tilegnelse, se [Anmeldelse og råd om etterforskning og straffeforfølgning](#).

Saker som gjelder brudd på taushetsplikten skal derfor som hovedregel ikke oversendes Statens helsetilsyn. Unntaksvis kan det være aktuelt å oversende saken for vurdering av begrensning eller strengere reaksjon. Statsforvalteren skal da drøfte oversendelse med Statens helsetilsyn.

Urettmessig tilegnelse av taushetsbelagte opplysninger

Saker som gjelder urettmessig tilegnelse av taushetsbelagte opplysninger skal som hovedregel ikke oversendes Statens helsetilsyn. Korrekt håndtering av taushetsbelagte opplysninger er en sentral plikt for helsepersonell og en grunnleggende forutsetning for tillit til helse- og omsorgstjenesten. Det er viktig at statsforvalteren påpeker virksomhetens ansvar for at ansatte kjenner til når det er adgang til å tilegne seg journalopplysninger, og at virksomheten tilrettelegger for å forebygge lovbrudd.

Statsforvalteren skal politianmelde sterkt klanderverdige eller gjentatte brudd på forbudet mot urettmessig tilegnelse, se

Anmeldelse og råd om etterforskning og straffefølgning.

Saker som gjelder brudd på § 21 a kan vurderes for oversendelse til Statens helsetilsyn der helsepersonellet har opptrådt sterkt klanderverdig. Dette kan være der det er gjentatte brudd til tross for veiledning fra statsforvalteren/virksomheten, men også i svært alvorlige saker uten tidligere veiledning.

Les mer om saker som gjelder Taushetsplikt, opplysningsrett og urettmessig tilegnelse.

Opplysningsplikt til barnevernet

Saker som gjelder brudd på opplysningsplikten til barnevernet skal som hovedregel ikke oversendes Statens helsetilsyn. Statsforvalteren må være oppmerksom på virksomhetens kunnskap, ansvar og rutiner for å gi slike meldinger.

Statsforvalteren må vurdere oversendelse dersom det fremstår som formålstjenlig å gi en administrativ reaksjon, for eksempel der helsepersonellet bevisst har utelatt å gi opplysninger til barnevernet til tross for kunnskap om omsorgssvikt (grovt uaktsomt).

Les mer om saker som gjelder Opplysningsplikt til barneverntjenesten og taushetsplikt.

Journalføring, markedsføring, attester

Saker som kun omhandler journalføring, markedsføring eller krav til attester, erklæringer o.l. skal som hovedregel ikke oversendes Statens helsetilsyn.

Oversendelse av disse sakene forutsetter at forholdene er fulgt opp av arbeidsgiver, avtalepart eller statsforvalteren, at det er gitt faglig pålegg, og at disse tiltakene ikke har medført tilstrekkelig forbedring/endring av praksis.

Journalføring

Saker der manglende og/eller svært mangelfull journalføring over tid utgjør en risiko for pasientsikkerheten og kvaliteten i helsetjenesten kan oversendes Helsetilsynet for vurdering av begrensning eller tilbakekall av autorisasjon.

Markedsføring

Begrensning eller strengere reaksjon kan vurderes dersom helsepersonell ikke innretter seg etter gjentatt veiledning fra statsforvalteren eller faglig pålegg.

Attester, erklæringer o.l.

Saker som gjelder attester, erklæringer o.l. etter hpl § 15 avsluttes som hovedregel hos statsforvalteren, med mindre det dreier seg om gjentatte eller alvorlige brudd på bestemmelsen der begrensning av autorisasjon bør vurderes.

Les mer om saker som gjelder Attester, erklæringer og sakkyndige uttalelser.

Opplysningsplikt til tilsynsmyndigheten

I disse sakene er administrative reaksjoner et nødvendig virkemiddel for å sikre nødvendig opplysning av saker. Sakene skal oversendes til Helsetilsynet for vurdering av suspensjon av autorisasjon dersom pålegg om å gi opplysninger ikke etterkommes.

Les mer om oppfølging av opplysningsplikt:

Opplysningsplikt helsepersonell

Begrensning av autorisasjon etter helsepersonelloven § 59

Helsepersonell har selv ansvar for at egen yrkesutøvelse er forsvarlig. Ved manglende erkjennelse og innsikt, eller dersom det av andre grunner kan være nødvendig å sette formelle rammer for yrkesutøvelsen, må saken oversendes Statens helsetilsyn for vurdering av om det er grunnlag for begrensning av autorisasjon. Statens helsetilsyn vurderer hva som er nødvendig for å ivareta sikkerheten i helse- og omsorgstjenesten.

Begrensning av autorisasjon gir mulighet for målrettet oppfølging og skal brukes i større grad enn tidligere. Det er særlig aktuelt ved gjentatte lovbrudd der oppfølging fra arbeidsgiver / statsforvalteren eller faglig pålegg, ikke er tilstrekkelig.

Statens helsetilsyn kan fastsette begrensninger i yrkesutøvelsen, for eksempel forbud mot konkrete arbeidsoppgaver, påbud om å arbeide i underordnet stilling eller annen stilling med krav til veiledning. Som del av en begrenset autorisasjon kan Helsetilsynet også pålegge helsepersonell plikter, for eksempel veiledning eller kompetansehevede tiltak. Dersom det kun er aktuelt å pålegge plikter, og ikke begrense yrkesutøvelsen, er faglig pålegg, jf. ny hpl § 56, den rette reaksjonen. Les mer om Faglig pålegg.

Tilbakekall av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning

Statens helsetilsyn kan tilbakekalle autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning etter hpl § 57 første ledd dersom helsepersonell er uegnet til å utøve sitt yrke forsvarlig på grunn av

- alvorlig sinnslidelse
- psykisk eller fysisk svekkelse
- langt fravær fra yrket
- bruk av alkohol, narkotika eller midler med lignende virkning
- vesentlig mangel på faglig innsikt
- uforsvarlig virksomhet
- vesentlige pliktbrudd etter denne lov eller bestemmelser gitt i medhold av den, eller
- atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen

Ved lovendringen som trådte i kraft 1. juli 2019 ble terskelen noe senket for bruk av strengere reaksjoner ved faglig uforsvarlighet. Begrunnelsen for dette var at terskelen i praksis lå noe høyt (Prop. 150 L (2016-2017) kap. 8.5.1.) I merknadene til § 57 står det videre:

«Endringene i første ledd fra «grov» til «vesentlig» mangel på faglig innsikt, og tilsvarende fra «grove» til «vesentlige» pliktbrudd, markerer at terskelen skal være noe lavere enn dagens ordlyd tilsier med tanke på tilbakekall og begrensning av autorisasjon.»

Fra 1. juli 2022 kan lisens eller spesialistgodkjenning tilbakekalles dersom helsepersonell til tross for faglig pålegg etter § 56 unnlater å innrette seg etter lovbestemte krav, eller ved brudd på vilkårene for en begrenset autorisasjon etter § 59, jf. ny § 57 andre ledd.

Saken skal oversendes Statens helsetilsyn dersom det er aktuelt å vurdere tilbakekall, eller begrensning, på ett eller flere av disse grunnlagene.

Suspensjon av autorisasjon

Statsforvalteren skal vurdere om saker umiddelbart må forberedes og oversendes Statens helsetilsyn for vurdering av om helsepersonellens autorisasjon må suspenderes helt eller delvis, jf. helsepersonelloven § 58 første eller andre ledd. Slike saker skal som hovedregel være drøftet i dialogmøte med Helsetilsynet før oversendelse. Les mer om [Dialog med Statens helsetilsyn i enkeltsaker](#).

Begrenset suspensjon av autorisasjonen

Statens helsetilsyn kan gi helsepersonell et midlertidig forbud mot å utøve en bestemt virksomhet (begrenset suspensjon) inntil det er tatt endelig beslutning i saken, dersom det er nødvendig for å stanse virksomhet som kan være til fare for sikkerheten i og tilliten til helse- og omsorgstjenesten, jf. hpl § 58 første ledd.

I visse situasjoner vil det under behandlingen av en tilsynssak foreligge tvil om et helsepersonell er faglig skikket til å utføre enkelte oppgaver der feil vil medføre en særlig fare for pasientsikkerheten. Eksempler på slike oppgaver kan være å utføre en spesiell type behandling eller operasjoner, behandling av en særskilt pasientgruppe eller legemiddelhåndtering. Samtidig vil helsepersonellet kunne utføre andre arbeidsoppgaver innenfor yrket sitt uten at det foreligger en tilsvarende risiko. I slike tilfeller kan helsepersonell få en midlertidig begrensning i autorisasjonen (begrenset suspensjon) slik at pasientsikkerheten ivaretas mens tilsynssaken utredes.

Full suspensjon av autorisasjonen

Full suspensjon av autorisasjonen er aktuelt der det er grunn til å tro at vilkårene for tilbakekall av autorisasjon er oppfylt, og vedkommende anses å være til fare for sikkerheten i helse- og omsorgstjenesten, jf. helsepersonelloven § 58 andre ledd. Dette kan for eksempel være der (ikke uttømmende liste):

- Helsepersonellet er ruspåvirket i arbeidstiden/på arbeidsplassen, og er ikke tatt ut av tjenesten og er heller ikke sykmeldt.
- Det er pågående, stor risiko for pasientsikkerheten og/eller pågående faglig svikt i helsepersonellens yrkesutøvelse og helsepersonellet blir ikke kontrollert/fulgt opp i et arbeidsforhold.
- Helsepersonellet bryter grunnleggende hygienekrav, og det er stor smitterisiko forbundet med virksomheten.
- Helsepersonellet har psykisk lidelse som gjør at de øyeblikkelig må tas ut av arbeid.
- Der «helsepersonell har foretatt så alvorlige handlinger at det må anses støtende om vedkommende får utøve sin virksomhet frem til et tilbakekallsvedtak», jf. [Helsedirektoratets rundskriv «Helsepersonelloven med kommentarer» \(IS-2012-8\), kommentarer til §.58](#) .

Statsforvalterens saksbehandling ved begrenset eller full suspensjon

For at Statens helsetilsyn kan forhåndsvarsle om suspensjon, må saken være tilstrekkelig opplyst. Før oversendelsen må statsforvalteren avklare om helsepersonellet er i et fast arbeidsforhold, og eventuelt hvor, og om helsepersonellet er sykmeldt. Det er ikke nødvendig å innhente uttalelse fra helsepersonellet dersom vi anser saksforholdet som dokumentert, for eksempel gjennom politidokumenter, dom, eller dersom helsepersonellet skriftlig har erkjent forholdet. Helsepersonellet må imidlertid få informasjon om tilsynssaken, og at saken oversendes Statens helsetilsyn.

Forholdene som er nevnt over må beskrives i oversendelsesbrevet, og statsforvalteren må redegjøre for hvilken kontakt de eventuelt har hatt med helsepersonellet.

Det bør også fremgå av oversendelsesbrevet om statsforvalteren har informert helsepersonellens arbeidsgiver/avtalepart, se [Informasjon til arbeidsgiver/avtalepart / Forhåndsvarsling om alvorlige forhold](#).

Suspensjon av rekvireringsrett

Statsforvalteren skal vurdere om saker umiddelbart må forberedes og oversendes Statens helsetilsyn for vurdering av om en leges/tannleges rekvireringsrett for legemidler i gruppe A og B, må suspenderes, jf. helsepersonelloven § 64 første ledd.

Slike saker skal som hovedregel være drøftet i dialogmøte med Helsetilsynet før oversendelse. Les mer [Dialog med Statens helsetilsyn i enkeltsaker](#).

Suspensjon av rekvireringsretten for legemidler i gruppe A og B kan være aktuelt der det er grunn til å tro at vilkårene for tilbakekall av rekvireringsrett er oppfylt, og vedkommende anses å være til fare for sikkerheten i helse- og omsorgstjenesten, jf. helsepersonelloven § 64 første ledd.

Dette kan for eksempel være der enkeltpasienter får svært høye doser med vanedannende legemidler (overdosering) som medfører fare for pasientens liv eller helse, eller ved mistanke om salg eller videresalg. Det kan også være aktuelt i andre tilfeller der det er nødvendig å stanse en pågående uforsvarlig rekvirering før saken kan ferdigbehandles.

Statsforvalterens saksbehandling ved suspensjon av rekvireringsrett

For at Statens helsetilsyn kan forhåndsvarsle om suspensjon, må saken være tilstrekkelig opplyst. Det bør foreligge relativt nye rekvireringsdata som viser at den uforsvarlige rekvireringen er pågående.

Som hovedregel skal legen/tannlegen ha fått mulighet til å uttale seg. I noen saker krever hensynet til sikkerhet og tillit til helsetjenesten umiddelbar oppfølging av saken fra Helsetilsynets side. Statsforvalteren må da kontakte Helsetilsynet og avtale oversendelse umiddelbart uten at legen/tannlegen er orientert om tilsynssaken eller har fått mulighet til å uttale seg. Det kan for eksempel være i saker det er en risiko for omfattende illegal omsetning av medisiner, mistanke om hamstring av legemidler osv.

Det bør også fremgå av oversendelsesbrevet om statsforvalteren har informert helsepersonellens arbeidsgiver/avtalepart, se [Informasjon til arbeidsgiver/avtalepart / Forhåndsvarsling om alvorlige forhold](#).

Om frivillig avkall på autorisasjon og rekvireringsrett

Statens helsetilsyn bekrefter også frivillig avkall på autorisasjon og rekvireringsrett.

Les mer om [Frivillig avkall på autorisasjon](#).

Les mer om [Frivillig avkall på rekvireringsrett](#).

Relatert innhold

[Statsforvalteren utreder og avgjør / e\) Oversendelse til Statens helsetilsyn](#)

[Policy for tilsynssaker i barnevern, sosial- og helsetjenestene](#)

[Ordliste](#)

Dette er en artikkel i Veiledning for statsforvalterens behandling av tilsynssaker (helse- og omsorgstjenesten).

[Hovedmenyen for veiledningen med alle lenkene til artikler](#)

Veiledningen er et digitalt oppslagsverk som er publisert på Helsetilsynets intranett og hos statsforvalterne og er en del av styringssystemet. Teksten som publiseres på internett er pdf-versjonen av deler av denne veiledningen for at alle skal kunne se hvordan tilsynsmyndighetene arbeider.

Funksjonaliteten i det digitale oppslagsverket på intranett utblir i denne pdf-versjonen på internett. Det betyr at:

- filen inneholder mange pekere til lenker som ikke vil virke
- filen inneholder flere åpne/lukke-bokser, som er åpne i denne pdf-versjonen
- marger, sideskift og utseende generelt er ikke ideelt

Artikkelen ble publisert på intranettet i september 2021. Sist endret 28.06.2022.